

РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ

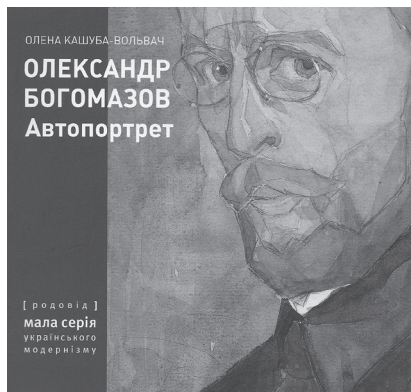
Видання про майстра українського авангарду Олександра Богомазова

Кашуба-Вольвач О. Олександр Богомазов. Автопортрет / Мала серія українського модернізму. — К.: Родовід, 2012. — 108 с.

Минулого року вийшло друком монографічне дослідження кандидата мистецтвознавства, старшого наукового співробітника Інституту проблем сучасного мистецтва О. Д. Кашуби-Вольвач «Олександр Богомазов. Автопортрет». Ця талановито витворена книга стала помітною подією в українському мистецтвознавстві, що засвідчила її презентація в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал».

У своїй книзі О. Кашуба-Вольвач розглядає серію автопортретів Олександра Богомазова, створених упродовж 1907–1922 років. Цей період охоплює майже половину мистецького життя художника і яскраво відображає всі етапи його творчості — від імпресіоністичного автопортрета 1906 року до автопортретів, виконаних у вільній манері постімпресіонізму, з кульмінаційним графічним автопортретом кубофутуристичного зразка 1914–1915 років.

Дослідження автопортретної серії О. Богомазова з точки зору погляду художника на самого себе, його мистецькі пошуки, глибо-

кий аналіз взаємозв'язку митця із суспільством дозволяє О. Кашубі-Вольвач вибудувати своєрідний щоденник його творчого життя. Автопортрети О. Богомазова — це своєрідна автобіографія в рисунковій й живопису. «Зібрані в цій книжці автопортрети, — зазначає О. Кашуба-Вольвач, — створено в різний час, вони відмінні за стилістикою, духовними імпульсами та життєвими подіями, що їх спричинили. Знайомство з ними підводить глядача до тонкої і делікатної сфери, якою є емоційний стан творця в моменти його творчих злетів та болісних поневірянь на шляху до особистого щастя й мистецьких досягнень. Художник звертався до себе як до моделі на зламах своєї людської та

творчої долі, тож і ця частина його доробку відбиває еволюцію стилістичних напрямків, що прокладали собі шлях в українському мистецтві початку ХХ століття».

О. Кашуба-Вольвач блискуче досліджує розвиток і трансформацію стилів у творчості О. Богомазова на його автопортретах – від ранніх імпресіоністичних впливів до формування особистої кубофутуристичної пластики художника. Водночас, аналізуючи його автопортрети вдало порівнює їх з фотографічними зображеннями художника відповідних років, показує, як сам О. Богомазов оцінював себе на певних етапах життєвого шляху.

Вперше у вивченні творчості Олександра Богомазова подано класифікацію його автопортретів: автопортрет-сповідь, автопортрет-самопізнання, автопортрет-маніфест.

Особливої уваги заслуговує фаховий мистецтвознавчий аналіз творів художника та ґрунтовна наукова робота з атрибуції творів О. Богомазова (уточнення назв, графічних технік, часу і місця створення). Безумовно, окремої уваги заслуговує досконало укладений науковий апарат.

У своїй монографічній праці дослідниця розкрила ще один аспект автопортретів О. Богомазова

– літературний. Це вірші, листи та щоденникові записи художника про свій внутрішній стан, відчуття, світобачення: «...в щоденникових записах, літературних творах, приватних листах, адресованих переважно близьким людям, – пише авторка, – художник відверто висловлює свої думки та настрої. Інколи нашвидкуруч занотовані, інколи ретельно опрацьовані тексти є документами глибинного самодослідження, широкі сповіді перед самим собою, і дослідження всієї сукупності написаного виявляє ще один, надзвичайно цілісний, варіант богомазівського автопортрета – літературний».

Збережені численні рукописи митця є цінним джерелом для вивчення його життєвого і творчого шляху.

Похвальним для дослідження О. Кашуби-Вольвач є й залучення всього наявного ілюстративного матеріалу – графічних і живописних автопортретів різних років, індивідуальних та групових фотографій О. Богомазова та єдиного відомого на сьогодні його портрета роботи П. Наумова (більшість публікується вперше).

Книга-дослідження О. Кашуби-Вольвач написана гарною мовою, читається легко і з великою приємністю.

Оксана Сторчай,
мистецтвознавець